

Aan: Ministerie van OCW
Directie kansengelijkheid en onderwijsondersteuning

Postbus 85246
3508 AE Utrecht
Telefoon +31 (0)6 5768 6058
info@praktijkonderwijs.nl
KvK 40517926
IBAN NL 04 ABNA 0491559143
www.praktijkonderwijs.nl

30 augustus 2023
Kenmerk: 2023-0004

Sectorraad
Praktijkonderwijs

Betreft: Wet van school naar duurzaam werk

Geachte ... [namen geadresseerden zijn vanwege privacy verwijderd]

Op 4 juli jl. werden wij volkomen verrast met het bericht dat de nazorg – loopbaanbegeleiding voor (ex-)leerlingen uit het praktijkonderwijs niet is opgenomen in het concept van de wet van school naar duurzaam werk. In de voorafgaande periode was ons bij herhaling verzekerd dat Pro (en VSO) meegenomen zouden worden in het wetsvoorstel. Dit kon (en kan nog steeds) rekenen op brede steun in de werkgroep waarin alle betrokken ministeries en organisaties vertegenwoordigd zijn. Iedereen ziet het belang in van nazorg en loopbaanbegeleiding van onze leerlingen.

Op 7 september aanstaande spreken wij elkaar over dit onderwerp. Zoals afgesproken sturen wij u hierbij onze reactie die wij graag bespreken tijdens dit overleg.

Wij stellen voor dat het praktijkonderwijs wordt opgenomen in het wetsvoorstel en artikel 2.31. lid 1 van de Wet voortgezet onderwijs 2020 als volgt wordt aangevuld:

Praktijkonderwijs omvat:

- a. aangepast theoretisch onderwijs, persoonlijkheidsvorming en het aanleren van sociale vaardigheden; en
- b. voorbereiding op het uitoefenen van functies op de regionale arbeidsmarkt; en
- c. loopbaanbegeleiding na uitstroom.

Toelichting op de inhoud Loopbaanbegeleiding tijdens en na uitstroom

1. Loopbaanbegeleiding als bedoeld in dit artikel en de daarop berustende bepalingen omvat advisering en ondersteuning bij de overstap van school naar duurzame plaatsing op de arbeidsmarkt.
2. Het bevoegd gezag doet een aanbod van loopbaanbegeleiding aan alle schoolverlaters welke rechtstreeks vanuit de school voor praktijkonderwijs zijn uitgestroomd naar een plaats op de arbeidsmarkt.
3. Het bevoegd gezag biedt loopbaanbegeleiding aan tot twee jaar na het moment van uitstroom.

4. Het bevoegd gezag biedt loopbaanbegeleiding aan welke bestaat uit het ondersteunen van schoolverlaters bij het vinden en behouden van werk, bij vraagstukken in hun privéleven en welke betrekking hebben op hun rol als burger.
5. Het bevoegd gezag biedt loopbaanbegeleiding welke tevens bestaat uit het adviseren van leerlingen, ouders en/of begeleiders, werkgevers, gemeenten en doorstroompunten gedurende de periode van loopbaanbegeleiding.
6. Het bevoegd gezag stelt beleid vast met betrekking tot de loopbaanbegeleiding en houdt bij het vaststellen van het beleid rekening met het regionaal programma, als bedoeld in artikel 9.2.8.
7. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regels worden gesteld met betrekking tot de invulling van de loopbaanbegeleiding.

Achtergrond

- Nazorg door het pro, wel monitoren maar geen wettelijke verplichting

Hoewel in de Memorie van Toelichting op de wijziging van de WVO met betrekking tot het praktijkonderwijs vermeld staat dat praktijkonderwijs dient te voorzien in enige vorm van nazorg, is deze verplichting in de wettekst zelf niet opgenomen. Er is dus geen wettelijke verplichting voor pro scholen om schoolverlaters te begeleiden of een andere vorm van actieve ondersteuning te bieden nadat zij het onderwijs hebben verlaten. Wel zijn er in het verleden afspraken gemaakt tussen het (toenmalig) Landelijk Werkverband Praktijkonderwijs en de Inspectie van het Onderwijs dat pro scholen hun ex-leerlingen middels een uitstroommonitor en volgmodule gedurende een periode van twee jaar na het verlaten van de school volgen.

- Waar lopen schoolverlaters tegenaan?

De overgang van school naar werk is een proces dat begint op school en doorloopt in werk. Het risico op uitval tijdens de schoolperiode is niet groot. Cijfers laten echter zien dat deze jongeren een verhoogd risico lopen om ná het verlaten van school uit beeld te raken. En niet de ondersteuning krijgen die nodig is om ze weer aan het werk te krijgen. Daar komt bij dat schoolverlaters bij de overgang van 18- naar 18+ te maken krijgen met ingewikkelde wet- en regelgeving en veel verschillende instanties op diverse levensgebieden. Naast werk en financiën ook wonen, zorg en thuissituatie.

Ook worden deze jongeren geconfronteerd met een arbeidsmarkt die verder flexibiliseert, wat ook voor deze jongeren betekent dat zij vaker dan in het verleden op zoek moeten naar een nieuwe baan. Het is dan ook van groot belang dat er blijvend geïnvesteerd wordt in het up-to-date houden van hun kennis en vaardigheden en het ondersteunen van deze jongeren bij het behouden of vinden van werk.

Juist voor deze periode waarin de behoefte aan ondersteuning het grootst is, is de begeleiding voor deze groep jongeren (nog) niet goed geregeld. Dit is één van de oorzaken dat er ieder jaar jongeren na uitstroom uit het pro uitvallen. En zonder werk of uitkering thuis komen te zitten.

- *Waarom nazorg door het praktijkonderwijs?*

Afgelopen jaren is er veelvuldig onderzoek gedaan naar de werkzame bestanddelen die leiden tot succesvolle en duurzame plaatsing op de arbeidsmarkt. Eén aspect dat vaak genoemd wordt is de beschikbaarheid van een vaste begeleider gedurende het hele traject. En dan met name tijdens de risicovolle schakelmomenten in dit proces. Een begeleider die een vertrouwensrelatie heeft met de schoolverlater en de specifieke begeleidingsbehoefte en de eventuele risico's op uitval kent. In het geval van de pro leerlingen zijn dit de docenten en stagebegeleiders van de scholen voor praktijkonderwijs. Zij kennen de jongeren als geen ander en zijn de meest voor de hand liggende partij om jongeren nog twee jaar na uitstroom te begeleiden. Om te voorkomen dat ze uitvallen gedurende de eerste twee 'zijwindgevoelige' jaren. Deze preventieve aanpak is niet alleen van belang voor de leerlingen zelf maar ook voor de maatschappelijke omgeving. Daarnaast wordt hiermee invulling gegeven aan de aanbeveling vanuit het Interdepartementaal Beleidsonderzoek 'Jongeren met (risico op) een afstand tot de arbeidsmarkt' om goede begeleiding te bieden tijdens het proces van school naar duurzaam werk.

- *Uitsluiting is in strijd met een integrale aanpak en kansengelijkheid*

Door schoolverlaters pro voor wat betreft de doorlopende loopbaanbegeleiding (inclusief bijbehorende financiering) niet mee te nemen in de wet 'Van school naar duurzaam werk' zal van een integrale aanpak in de regio geen sprake zijn. En daar zijn niet alleen de schoolverlaters uit het pro de dupe van. Dit heeft ook nadelige gevolgen voor de werkgevers. Los nog van de gemeenten die zorg- en uitkeringsvoorzieningen moeten treffen voor alle jongeren die uitvallen.

- *Tot slot*

Dit is geen pleidooi voor de scholen voor praktijkonderwijs maar wel voor hun uitstromende leerlingen. Het is uiteindelijk een brede maatschappelijke verantwoordelijkheid om alle jongeren mee te kunnen laten doen in onze ingewikkelde maatschappij. Met recht op nazorg in de vorm van doorlopende loop- en levensbaanbegeleiding. Wettelijk verankerd en duurzaam bekostigd.

Met vriendelijke groet,
Sectorraad Praktijkonderwijs

Nicole Teeuwen
Voorzitter